

Sygn. akt IV KK 319/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Jarosław Matras

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Andrzeja Wieczorka,
w sprawie **G.E., G.B. i A. D.**,
skazanych z art. 258 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie,
w dniu 4 lutego 2016 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanych,
od wyroku Sądu Okręgowego w K.,
z dnia 23 marca 2009 r.,

I. uchyla wyrok w zaskarżonej części dotyczącej skazania G. E., G.B. i A. D. za czyny z art. 258 § 1 k.k. (punkty: I, IV i VII wyroku) i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie karne o te czyny wobec tych oskarżonych umarza;

II. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięć o wymierzonych tym oskarżonym karach łącznych pozbawienia wolności (punkty: III, VI i IX wyroku);

III. kosztami procesu w sprawie w tej części obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 marca 2009 r., oskarżeni G. E., G. B. i A. D. zostali uznani za winnych między innymi popełnienia przestępstw z art. 258 § 1 k.k., za które wymierzono im kary jednostkowe po roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a następnie wymierzono kary łączne po 3 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron, w związku z czym uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 marca 2009 r., na korzyść oskarżonych G. E., G. B. i A. D., wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając punkt I, IV i VII powyższego wyroku zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa karnego materialnego i procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., wynikające z pominięcia dyspozycji art. 101 § 1 pkt 4 k.k., a polegające na skazaniu oskarżonych G. E., G. B. i A. D. za popełnienie w okresie maksymalnie od listopada 1998 roku do sierpnia 2000 roku przestępstw z art. 258 § 1 k.k., których karalność, przy zastosowaniu reguł intertemporalnych określonych w art. 4 § 1 k.k., ustała maksymalnie 31 sierpnia 2005 r., co stanowi jednocześnie bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

W konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonych punktów I, IV i VII, a także punktów III, VI i IX i umorzenie postępowania o czyny z art. 258 § 1 k.k. na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w K. uwzględnił złożony w trybie art. 387 k.p.k. wniosek i uznał G. E., G. B. i A. D. za winnych popełnienia przestępstw z art. 258 § 1 k.k., których karalność ustała zanim przedstawiono im zarzuty popełnienia tych przestępstwa, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Z akt sprawy wynika bowiem, że zarzuty popełnienia przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. w toku śledztwa przedstawiono:

- G. E. nie wcześniej niż w dniu 10 maja 2007 roku (z odpisu postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w postępowaniu przygotowawczym z dnia 10 maja 2007 r. wynika, iż nie był on wówczas podejrzany o popełnienie przestępstwa z art. 258 § 1 k.k., k. 76–78., t. I) i nie później niż w dniu 20 maja 2008 roku, kiedy został przesłuchany w charakterze podejrzanego po ogłoszeniu ostatniego, przed wniesieniem aktu oskarżenia, postanowienia o zmianie i uzupełnieniu zarzutów (k. 83–84, t.1);

- G. B. nie wcześniej niż w dniu 10 maja 2007 roku (z odpisu postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w postępowaniu przygotowawczym z dnia 10 maja 2007 r., wynika, iż nie był on wówczas podejrzany o popełnienie przestępstwa z art. 258 § 1 k.k., k. 53–57, t. I) i nie później niż w dniu 20 maja 2008 roku, kiedy został przesłuchany w charakterze podejrzanego po ogłoszeniu ostatniego, przed wniesieniem aktu oskarżenia, postanowienia o uzupełnieniu zarzutów (k. 64–65, t. I);

- A. D. nie wcześniej niż w dniu 26 maja 2007 roku (z odpisu postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w postępowaniu przygotowawczym z dnia 26 maja 2007 r., wynika, iż nie był on wówczas podejrzany o popełnienie przestępstwa z art. 258 § 1 k.k., k. 94–97, t. I) i nie później niż w dniu 20 maja 2008 roku, kiedy został przesłuchany w charakterze podejrzanego po raz ostatni przed wyniesieniem aktu oskarżenia (k. 102–103, t. I).

Wprawdzie w czasie przedstawienia zarzutów przestępstwo z art. 258 § 1 k.k. zagrożone było karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, którego karalność, zgodnie z art. 101 § 1 pkt 3 k.k. ustawała z upływem 10 lat, jednak w chwili popełniania przez oskarżonych zarzucanego im czynu z art. 258 § 1 k.k. występki te zagrożony był karą względniejszą, bo karą pozbawienia wolności do 3 lat. Dopiero bowiem art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 93, poz. 889 ze sprost.), która weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r., znowelizował przepis art. 258 k.k., wprowadzając w § 1 zagrożenie karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Zgodnie zaś z treścią art. 4 § 1 k.k., nakazującego stosowanie w takich sytuacjach ustawy względniejszej dla sprawcy, przyjąć należało, do obliczania terminów

przedawnienia, okres przewidziany do przestępstw zagrożonych karą do 3 lat, a więc art. 101 § 1 pkt 4 k.k., przewidujący pięcioletni termin przedawnienia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest bowiem stanowisko, że artykuł 101 § 1 k.k. uzależnia, co prawda, długość terminów przedawnienia od wysokości ustawowego zagrożenia za określone przestępstwo, niemniej chodzi o tę wysokość ustawowego zagrożenia, jaka przewidziana jest na gruncie ustawy, która ma zastosowanie do oceny czynu, zgodnie z regułą kolizyjną wyrażoną w art. 4 § 1 k.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 r., IV KK 384/12, OSNKW 2013, z. 4, poz. 34).

Z uwagi na to, że przed upływem terminu określonego w art. 101 § 1 pkt 4 k.k., upływającego wobec G. E. z dniem 30 listopada 2004 roku, a wobec G. B. i A. D. z dniem 31 sierpnia 2005 roku, żadnemu z tych oskarżonych nie przedstawiono zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 258 § 1 k.k., okres przedawnienia karalności nie został przedłużony o dalsze 5 lat na podstawie art. 102 k.k. Uznanie więc oskarżonych za winnych popełnienia przestępstwa z art. 258 § 1 k.k., którego karalność ustała przed przedstawieniem im zarzutów popełnienia tego przestępstwa, nastąpiło z rażącym naruszeniem wskazanych w zarzucie kasacji przepisów prawa, stanowiącym jednocześnie bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

Sąd Najwyższy uchylił więc wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 marca 2009 r., w zaskarżonej części dotyczącej skazania G. E., G. B. i A. D. za czyny z art. 258 § 1 k.k. (punkty: I, IV i VII wyroku) i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie karne o te czyny wobec tych oskarżonych umorzył. Konsekwencją tego był również uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięć o wymierzonych tym oskarżonym karach łącznych pozbawienia wolności (punkty: III, VI i IX wyroku).

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku, przy czym kosztami procesu w sprawie w tej części obciążył Skarb Państwa.

eb